

Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
е-підпис Валерій Сорока
20.09.2022

06-07-29S

СИЛАБУС

освітньої компоненти

SYLLABUS

<i>КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ</i>		<i>CULTURE OF THE UKRAINIAN DIASPORA</i>	
Шифр за ОП	OK 25	Code in Educational Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)	Educational level: Bachelor's (first)		
Галузь знань Гуманітарні науки	03	Field of knowledge: Humanities	
Спеціальність: Культурологія	034	Field of study: Cultural Studies	
Освітня програма Креативна та цифрова культура	Educational Program: Creative and Digital Culture		
Освітня програма Міжнародні культурні зв'язки та міжкультурні комунікації	Educational Program: International cultural relations and intercultural communications		

Силабус навчальної дисципліни *«Культура української діаспори (06-07-29S)»* для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійними програмами *«Креативна та цифрова культура»*, *«Міжнародні культурні зв'язки та міжкультурні комунікації»*, *034 «Культурологія»*. Рівне. НУВГП. 2022. 13 стор.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/17888/>

Розробник силабусу: *Шадюк Т.А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології, доцент*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «7» вересня 2022 року

Завідувач кафедри: *е-підпис Наконечна О.П., д.філос.н., професор.*

Керівник (гарант) ОП: *е-підпис Залужна А.Є., д.філос.н., професор.*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 1 від «19» вересня 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *е-підпис Ковшун Н.Е., д.е.н., професор*

СЗ №-4158 в ЕДО НУВГП.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітні програми	<i>Креативна та цифрова культура, Міжнародні культурні зв'язки та міжкультурні комунікації</i>
Спеціальність	<i>034 Культурологія</i>
Рік навчання, семестр	<i>4 рік / 7 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>4 кредити</i>
Лекції:	<i>20 годин</i>
Практичні заняття:	<i>24 годин</i>
Самостійна робота:	<i>76 годин</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор 	<i>Шадюк Тамара Адамівна, к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології</i>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/%D0%A8%D0%B0%D0%B4%D1%8E%D0%BA_%D0%A2%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%B0_%D0%90%D0%B4%D0%B0%D0%BC%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-2376-0112
Як комунікувати	t.a.shadiuk@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Анотація навчальної дисципліни, в т.ч. мета та цілі	
<p><u>Актуальність.</u> Дисципліна спрямована на вивчення еволюції становлення культури та видів мистецтв української діаспори й висвітлення її здобутків в контексті глобальної світової культури.</p> <p><u>Метою</u> навчальної дисципліни є ознайомлення з основними напрямками розвитку та видово-змістовою багатоманітністю української культури в еміграції.</p> <p><u>Основними завданнями навчального курсу</u> є продукування актуальних знань про збереження етнічної самобутності та національної ідентичності шляхом формування української культури за межами історичної Батьківщини; вироблення навичок науково-критичного мислення, самостійного пошуку інформації, аналізу сучасного стану вивчення культури української діаспори в її контекстуальній причетності до ціннісно-сміслової духовної та матеріальної спадщини України та світу.</p>	
Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle	
<p>https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4974</p>	
Компетентності	
<p><i>ЗК4. Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій.</i></p> <p><i>ЗК5. Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя.</i></p> <p><i>ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</i></p> <p><i>ЗК9. Здатність працювати як самостійно, так і в команді.</i></p> <p><i>ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</i></p> <p><i>ЗК14. Здатність спілкуватися іноземною мовою (іноземними мовами) у професійній діяльності, зокрема читати фахову літературу іноземною мовою (іноземними мовами).</i></p>	

ЗК16. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, психологічні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.

ФК2. Здатність науково-критично осмислювати традиційні та новітні культурологічні концепції всіх сфер буття людства на межі предметних галузей.

ФК3. Здатність використовувати знання з іноземних мов, їх основні категорії, поняття, терміни для аналізу культурних процесів в сучасному світі під час написання статей, оглядів; прогнозувати та давати експертну оцінку тенденціям функціонування культур світу.

ФК4. Здатність класифікувати види та типи міжкультурної комунікації; аналізувати медійні та комп'ютерні технології, котрі в ній застосовуються.

ФК7. Здатність виявляти сучасні тенденції співіснування різних культурних організацій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу, прогнозувати перспективи їх розвитку з урахуванням особливостей перебігу соціокультурних і політичних процесів.

ФК14. Здатність виявляти сучасні тенденції співіснування різних культурних організацій, прогнозувати перспективи їх розвитку з урахуванням особливостей перебігу соціокультурних і політичних процесів.

ФК15. Формування власних ідей щодо вирішення проблем культурного характеру в процесі професійної комунікації.

ФК16. Вміти розробляти пропозиції, та публікувати їх в інформаційному просторі, стосовно вирішення стратегічних проблем культурного характеру на міжнародному та національному рівнях.

ФК20. Демонструвати вміння об'єктивно висвітлювати події на культурологічну тематику в медіапросторі, в тому числі іноземною мовою.

Програмні результати навчання (ПРН)

РН8. Застосовувати отримані теоретичні знання у практичному орієнтуванні у світі культур.

РН9. Аналізувати, прогнозувати тенденції й перспективи розвитку культури та культурних організацій з позицій журналістської етики та професійних стандартів; виступати в пресі, на радіо і ТБ із проблем збереження культурної спадщини, актуальної моральної та соціальної проблематики сучасності.

РН10. Визначати інформаційні властивості повідомлення ЗМІ, що стосуються культури, міжнародних відносин та міжкультурних організацій.

РН16. Аргументовано переконувати колег у правильності пропонуваного рішення щодо висновків стосовно певної культурологічної теми, донести до інших, в тому числі і до читачів, свою позицію.

РН18. Формувати стратегії пошуку діалогу між представниками міжкультурних організацій задля досягнення громадянської злагоди в суспільстві, застосовуючи знання з іноземних мов.

РН19. Оволодіння добрими робочими навичками працювати самостійно (кваліфікаційна робота), або в групі (лабораторні роботи, включаючи навички лідерства при їх виконанні), уміння отримати результат у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

РН21. Об'єктивно оцінювати досягнення культури, пояснювати феномен міжкультурних комунікацій.

РН23. Продемонструвати вправність у володінні українською та іноземними мовами та комп'ютерними технологіями, включаючи спеціальну термінологію, для проведення пошуку спеціалізованої інформації, вивчення документації, перекладу, коментування програмного забезпечення.

Структура навчальної дисципліни

Теми лекційних занять:

1. Поняття «українська діаспора» (2 год.)

Опис теми. З історії застосування терміну «українська діаспора». Поняття «українська діаспора». Витоки та причини формування української діаспори. Хвилі та вектори української еміграції. Територіальне розміщення української діаспори. Соціально-демографічні характеристики української діаспори.

2. Українська трудова еміграція кінця XIX ст. до США і Канади (2 год.)

Опис теми. Чинники та особливості української еміграції. Основні напрями та форми еміграції. Чисельність, інтенсивність і масштаби еміграційного руху. Основні місця розселення українських емігрантів. Культура діаспори кінця XIX – початку XX ст.

3. Європейський та азійський вектори української еміграції кінця XIX – початку XX ст. (2 год.)

Опис теми. Характерні риси української еміграції до країн Західної Європи та Сходу. Українська діаспора в Росії. Феномен політичної еміграції. Причини творчої та наукової еміграції. Релігійна діяльність в українських осередках США. Громадське та культурне життя українських громад першої хвилі еміграції.

4. Культурницька діяльність українських емігрантів у міжвоєнний період 1918-1938 рр. (2 год.)

Опис теми. Культура української діаспори у період між двома світовими війнами. Відень, Прага, Берлін, Мюнхен як культурні осередки української еміграції міжвоєнного періоду. Українська діаспора часів польської та румунської окупації України. Культура української діаспори у Чехо-Словаччині та Болгарії. Громадсько-політичне і культурне життя української діаспори у США, Канаді та Латинській Америці.

5. Третя хвиля української еміграції періоду Другої світової війни та післявоєнного часу (1939 - 1953 роки) (2 год.)

Опис теми. Українська культура в Німеччині та Італії. Творчість українських художників та митців у Австрії 1944-1952рр. Роль освіти та громадських організацій. Переселення українців у Бельгію та Великобританію. Еміграція у США, Канаду, Бразилію, Аргентину, Венесуелу, Австралію. Розселення українців на території Казахстану. Українці і повоєнні переселенські акції польської влади.

6. Українська діаспора Європи др. пол. ХХ ст. (4 год.)

Опис теми. Українська діаспора Західної та Центральної Європи др. пол. ХХ ст. Українська діаспора у США, Канаді та державах Латинської Америки. Освітня діяльність діаспорян, музична і мистецька культура у національному вихованні української молоді за кордоном. Сентиментальний туризм 70-х, 80-х рр. ХХ ст. Культурні традиції українців в Австралії та Новій Зеландії у другій половині ХХ ст.

7. Еміграція часів незалежної України (2 год.)

Опис теми. Взаємини діаспори з Україною у 1990-і роки. Громадсько-політична діяльність української діаспори на підтримку України після проголошення незалежності. Молодіжні громадсько-культурні рухи за кордоном. Заробітчани незалежної України. Українські емігранти в Польщі, Чехії, Словаччині, Російській Федерації, Білорусії, Румунії. Українська діаспора в різних куточках світу.

8. Культурно-мистецькі надбання української діаспори початку ХХІ ст. (4 год.)

Опис теми. Глобалізація та постмодернізм як визначальні чинники розвитку культури ХХІ ст. Сучасне українське суспільство за кордоном. Новітні соціально-економічні, політичні чинники та причини еміграції. Феномен «п'ятої хвилі» еміграції.

Тематика практичних занять:

Практичне заняття 1.

Сутність феномену української діаспори (2 год.)

Практичне заняття 2.

Культурні здобутки діаспори Північної та Східної Америки кінця XIX – початку XX ст. (2 год.)

Практичне заняття 3.

Українська діаспора наприкінці XIX – початку XX ст.: європейський та азійський напрямки (2 год.)

Практичне заняття 4.

Культура української діаспори міжвоєнного періоду у США та Європі (4 год.)

Практичне заняття 5.

Українська еміграція третьої хвилі (1939 - 1953 роки) (2 год.)

Практичне заняття 6.

Українська діаспора у державах Західної, Центральної Європи, Австралії та Нової Зеландії у другій половині XX ст. (2 год.)

Практичне заняття 7.

Українська діаспора у США, Канаді, Латинській Америці другої половини XX ст. (2 год.)

Практичне заняття 8.

Четверта хвиля масової еміграції з незалежної України (2 год.)

Практичне заняття 9.

Культура української діаспори початку XXI ст. (4 год.)

Практичне заняття 10.

Новітні соціально-економічні та політичні чинники еміграції та тенденції розвитку культури (2 год.)

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички усного та письмового спілкування, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

Форми та методи навчання
<p><i>Методи навчання: інтерактивні лекції, аналіз проблемних ситуацій, метод кейсів, симуляційні ігри, рольові та ділові ігри, професійне моделювання, метод малих груп, міні-лекції, дискусії, практикуми, проєктні семінари, перегляд відео-матеріалів з обговоренням.</i></p>
Порядок та критерії оцінювання
<p><i>Успішному складанню екзамену з дисципліни передуює опанування теоретичного матеріалу та виконання практичної (самостійної, аудиторної, індивідуальної, дистанційної) роботи.</i></p> <p><i>Результати вчасно пройденого проміжного контрольного тестування (модуль 1, модуль 2) можуть бути зараховані як підсумковий контрольний тест (екзамен). За бажанням студента покращити підсумкові результати курсу, оцінки за модулі можуть бути скасовані і студент має право скласти екзамен, де має змогу отримати максимальну кількість балів, яка дорівнює сумі балів за модулі.</i></p> <p><i>Перелік критеріїв оцінювання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- 60 балів – за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять та самостійну роботу;</i> <i>- 40 балів – модульний контроль, який складається з двох модулів (МК1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів).</i> <p><i>Усього 100 балів. Підсумковий контроль – екзамен.</i></p> <p><i>Критерії оцінювання, детальний розподіл балів та шкала оцінювання наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle:</i></p> <p><i>https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4974</i></p> <p><i>Модульний контроль проходить у формі тестування на платформі системи Moodle через ННЦНО. У тесті передбачено 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,5 балів (10 балів), рівень 2 – 6 запитань по 1 балу (6 балів), рівень 3 – 4 запитання по 1 балу (4 бали). Усього – 20 балів. Оцінка автоматично генерується в середовищі Moodle, фіксується викладачем в електронному журналі дисципліни і контролюється деканатом.</i></p>
Поєднання навчання та досліджень
<p><i>Студенти мають можливість брати участь у виконанні індивідуальних завдань науково-дослідницького характеру, виступати із результатами досліджень на студентських наукових</i></p>

конференціях, засіданнях круглого столу, а також можуть бути долучені до написання та опублікування есе, наукових статей із тематики курсу та засідань постійно діючого Філософського гуртка «Sofia». Тему дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем.

За усі види робіт студенти отримують додаткові бали. Крім того, додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українського мистецтва <https://uartlib.org/>
2. Електронна бібліотека «DIASPORIANA». Проект зі збереження інтелектуальної спадщини української еміграції <https://diasporiana.org.ua/>
3. Євтух В.Б. Українська діаспора [Електронний ресурс] / Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 2 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2019. - 842 с.. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?termin=2.22>
4. Інститут історії України НАН України <http://history.org.ua/uk>
5. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України <https://ipiend.gov.ua/>
6. Міжнародна організація українських громад «Четверта хвиля» <https://www.4th-wave.org/>
7. Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» <http://miok.lviv.ua/>
8. Музей української діаспори <http://www.kyivhistorymuseum.org/uk/filiyi-muzeyu/muzey-diaspori>
9. Музей українського живопису. Українські художники діаспори <http://museum.net.ua/news/ukra%D1%97nski-xudozhniki-diaspori/>
10. Науково-дослідний центр «Інститут досліджень української діаспори імені професора Любомира Винара» Національного університету «Острозька академія» <https://www.oa.edu.ua/ua/institutes/diaspora/>
11. Стожари. Сайт української діаспори <https://svitua.org/>
12. «Україна Модерна». Міжнародний інтелектуальний часопис <https://uamoderna.com/index.php>
13. Ханенко-Фрізен, Наталія. Інший світ або Етнічність у дії: канадська українськість кінця двадцятого століття

<p>https://uamoderna.com/md/259-259</p> <p>14. Центральний державний архів зарубіжної україніки https://tsdazu.archives.gov.ua/</p> <p>15. UKRAÏNER https://ukraïner.net/thread/mystecztvo/ https://ukraïner.net/munkhen-universytet/</p>
Дедлайни та перескладання
<p>Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/. Згідно з цим документом і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Перездача модульних контролів здійснюється згідно з http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenti. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та передачі оприлюднюються на сторінці MOODLE https://exam.nuwm.edu.ua/</p>
Неформальна та інформальна освіта
<p>Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно Положення про неформальну освіту. http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/.</p>
Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання
<p>Викладач цього курсу, Шадюк Т.А., має практичний досвід організації практичної підготовки студентів, щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Людина у світі духовної культури», є співведучим студентського наукового гуртка "SOFIA". У межах цих заходів здійснюється закріплення теоретичних знань студентів, науково-дослідницька й пошукова робота, ініціюється вдосконалення курсу. Для ознайомлення пропонується відвідати постійно діючу сторінку кафедри філософії та культурології на платформі соціальної мережі https://www.facebook</p>
Правила академічної доброчесності
<p>Виконані навчальні завдання можуть бути самостійно перевірені здобувачами на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag.</p> <p>Здобувачам не дозволяється списувати чи копіювати чужі проекти – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, недопущення роботи до захисту та ін.</p>

Вимоги до відвідування
<p>Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину, то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4974</p> <p>Здобувачі без обмежень можуть використовувати на заняттях мобільні телефони та ноутбуки.</p>
Оновлення
<p>За ініціативою викладача зміст даного курсу планується оновлювати щорічно, враховуючи актуальні методичні розробки викладача, світовий досвід викладання та наукові дослідження, а також зміни у Освітньо-професійній програмі спеціалізації Креативна та цифрова культура.</p>
Академічна мобільність. Інтернаціоналізація
<p>В НУВГП розроблені процедури для реалізації прав здобувачів на академічну мобільність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/ - Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/. - Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8. <p>Здобувачі можуть отримати доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - електронні бібліотеки: http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki - База періодичних видань: https://www.scimagoir.com/